

ФРАНЧЕСКО ПЕТРАРКА

СОНЕТИ

Превод от италиански на
АТ. ДРАГИЕВ, СТ. ПЕТРОВ
и ДР. ПЕТРОВ

НАРОДНА КУЛТУРА
София 1959

I

О, вий, които слушате във тия рими
въздишките, с които аз поих без страх
сърцето си във ранния младежки грях,
когато бях по-друг от днес всред мойта зима;

за тия стихове, де в мисли непростими
и в празни мъки и надежди все ридах,
надявам се — ще найда милост аз за тях,
пред вас, които като мен сте нелюбими.

Но виждам днес, че аз пред целия народ
за смях съм станал с моето страдание,
та често ме е срам да се покажа във:

на мойта суета срамът е сетен плод
и съвестта, и ясното до смърт съзнание,
че туй, което любим ний, е само кратък сън.

19

СОНЕТИ

ЗА

ЖИВОТА

НА

МЛАДОСТ

ЛЮБА

II

Амур на мен по-сръчно да си отмъсти
за хиляди обиди, стъпи на крака,
опъна със ръце до чулване лъка
и пригаен, в засада почна да слухти.

В сърце ми смелостта се бързо приюти
и в дъното се окопа със щит в ръка,
но ударът сломи очи и щит така,
че чак в сърцето ми стрелата днес трепти.

Смути ме пристъпът му мигновен, жесток,
та нямах време, нито сила, нито власт
да грабна за защита верния си меч;

или на разума като на хълм висок
да се спася от остроо желязо аз,
което сам не ще изгръгна нивга веч.

III

Бе она ден, във който слънцето угасна*
— от жалба към спасителя стъмни лъчи;
тогава, без да сетя, вашите очи
ме хванаха, мадона, в мрежите си страстно.

Не считах времето за удари опасно,
та без да подозирам, че Амур хвърчи,
усетих болка и гласа ми да ечи,
прелят във мъката всеобща, многогласна.

Амур без щит ме бе настигнал този ден,
със път открит в зениците — чак до сърцето.
път, който прокопаха сълзите от мъка.

Загуй не смятам аз, че подвиг е туй, дето
прониза мене, слабия, в деня свещен,
а ней във бронята насочи само лъка.

* Обяснителните бележки са дадени в края на книгата. — Б. пр.

VII

Угодата, сънят и меките постели
убиха всеки свят духовен идеал
и — смъртно задушен във нравствената кал —
духът се отклони от висшите си цели.

На днешното небе така са потъмнели
красивите звезди на творческия дял,
че всеки, който труд за песни би си дал,
название „чудак“ веднага ще спечели.

Но търсил ли е някой слава в теб до днес!
„Не носиш нищо ти, Поезийо нещастна!“ —
мълви тълпата — роб на своя интерес.

След мене може би малцина ще вървят,
но точно затова, о Добродетел ясна,
бъди ми ти докрай другарка в моя път! ...

VIII

При она хълм, де човките ни сладко пяха*
и де жестокият затвори ни до нашта смърт
във клетка и ни прати дар на теб в градът,
да плачем и да мрем сами под твойта стряха,

там, в тоя хълм, крилата ни безспир летяха
във въздуха любим на всяка птича гръд
и никога в просторния и волен път
стени от остра тел летежа ни не спряха.

И в тази клетка тясна с мъничка врата,
където той ни свря от свода чист, небесен,
една утеха само ни крепи в смъртта;

че тя плати за нас на тоя мъж несвесен.
— обая го така със своята красота,
та във затвор го окова от тоз по-тесен.

XLI

Когато с родния си кът се раздели*
оназ, що Феб прегърна като шума лека,
Вулкан във пот въздиша, удря и приклека
и закалява Зевсу острите стрели.

А гърмовержецът гърми и дъжд и сняг вали
безспирно — зиме, лете — сякаш от два века,
земята плаче, слъщето се крий далеко,
любимата заминала — сърцето го боли.

Тогава в свода блясват чаровете кобни
на Марс, Сатурн; и Орион, със меч снабден,
разбива корабите във водите гробни.

Еол в моретата, във въздуха смуглен
показва как ще духат ветрове по-злюбни,
шом литне тя при ангелите някой ден.

XLI

Да зърне лавра, който плам в гърди му вложи,*
високо нейде от небесния балкон,
девети път подред погледна Аполон
за ствола гъвкав, който днеска мен тревожи.

Но уморен да дири сладкото ѝ ложе
надлъжж и шир под всеки китен, земен склон,
от скръб заплака в облачния небосклон,
че дирите ѝ да открие той не може.

И натъжен, унил, прикрит в небето сиво,
той не съзря отгоре чаровете зли,
що с плач ще славя аз, догде сърце е живо.

Но неговата скръб очи ѝ замъгли
и тя от жал заплака с него тъй горчиво,
затуй навред е облачно и дъжд вали.

XIX

Известни същества понасят светлината
и вперват дръзко взор във слънцето дори;
но други се боят от светлите зари
и търсят през деня убежище в тъмната.

А трети пък — със страст безумна във душата —
завършват в огъня приятните игри,
разбирайки, че той безмилостно гори...
Уви! При тях и мен е сложила съдбата!

Защото сигурно ще бъда изгорен
от ярките лъчи на погледа й ясен,
от който аз не знам да се спася във мрака,

а тъй — облян в сълзи и с поглед заслепен —
лятя стремглаво аз след моя дял нещастен
направо в пламъка, където смърт ме чака!

XXXII

Виж, моят ден последен бързо приближава
— печалната ми участ той ще съкрати
и времето започна бързо да лети,
та не градя надежди в него, в мойта слава.

На мислите си казвам: „Малко ни остава
да шепнем за любов във тия самоти,
че тленната снага се като сняг топи,
та ний ще найдем най-подир покой, забрава;

че мойта страст ще стихне с тая кратка плът,
която кара ме да страдам дълго време,
ще се стопят със нея сълзи, гняв и страх;

ще разбере: човешкото страдално племе
след празни сенки тича по пустинен път,
и често ний въздишаме по шепа прах.